

Iktatószám		Budapestre vonatkozó ujságcikkek	Osztályozás
			Tárgy
		Szerző	628.1
		Cím	
Forrás:		Bpesti hírlap.	Idő
Bp.		1910 11/6	Személy
(Helv)	(Idő)	(Köt. v. fűz.)	Helyszám

FŐVÁROSI ÜGYEK.

Az ujpesti vízvezeték.

Ujpest város vízvezetékkel akarja ellátni a községet. Hogy a vízműre föltétlenül szüksége van, abban egyetért minden faktor. A tanács minap tartott ülésén kimondotta, hogy Ujpestnek önálló vízvezetékkel való ellátása ellen kifogást nem tesz. A tanács azonban tovább is ment. Közgülési fölhatalmazást akar kérni, hogy az ujpesti vízvezeték megépítésére és a község vízzel való ellátására a főváros tegyen ajánlatot.

Ennek a vállalkozásnak egyetlen argumentuma, hogy Ujpestet egykor a fővároshoz kapcsolhatják s akkor a főváros területén a városi vízművön kívül magánvállalkozás is lesz. Néhány ábrándozónak lázálma a Nagy-Budapest. Ezt az álmat valószínűen hosszú évtizedekig meg fogja akadályozni a józan és hideg számítás, a főváros komoly érdeke. Budapest Európa egyik legnagyobb városa. Csaknem háromszor akkora mint Berlin és több mint ezer hektárral nagyobb, mint a negyvenhat faluval bővített Gross-Wien. Az érthető, hogy Bécs városának kicsiny volt az 5339 hektárnyi terület, de a Gross-Wien sem nagyobb 18.000 hektárnál. Berlin 6337 hektár, Budapest pedig 19.380 hektár. Hogy a nyolcszáz ezer lakosnak nem kell nagyobb terület, a mikor az egyharmad nagyságu Berlinben két millió lakosnál is több szépen megfér, igazán fölösleges bizonyítani.

De ha a tanács terve komoly veszedelemmel

nem fenyegetné a főváros egész háztartását, Budapest lakosságát, nem szólnánk a dolgról és nem vitatnánk, vajjon egy városnak a föladata-e, hogy idegen városba járjon vállalkozásra s idegen városba vigye a fővárosi polgárok adófilléreit. A főváros azonban még ha elvi akadályok nem is lennének, csak akkor vállalkozhatik idegen községnek vízzel való ellátására, ha a maga polgárainak jogos követeléseit, természetes szükségletét már kielégítette. Ezt azonban Budapest hatósága nem mondhatja. A közgülésen valósággal hadakozni kell a tanács ellen egy közkutnak a föllállításáért. Csaknem minden hónapban van egy fölebbezés a közgülés napirendjén, a mely tiltakozik a tanácsnak az ellen a szükségklü eljárása ellen, hogy még egy közkutat sem akar fölláttítani, hogy meglehetősen sűrűn beépített városrészeknek kilométer távolságról kell szállítani a mindennapi ivóvizet. Csak a minap követelte egyik bizottsági tag Rákosfalva számára a vízvezetékét. A főváros polgárainak ugy kell kierőszakolniok a vízvezetékét s a tanács most egy nagyon is kalandos vállalkozással idegenbe akar menni.

Különösen meglepő a tanács terve azok előtt, a kik ismerik Kajlinger Mihály volt vízvezeteki igazgatónak egy a tanácshoz intézett figyelmeztető jelentését, a melyben az igazgató igen energikusan figyelmezteti a hatóságot, hogy a vízműnek minden további fejlesztése a vizet jelentékeny mértékben meg fogja drágítani.

„Mindaddig, — mondja a többi között jelentésében Kajlinger Mihály, — a míg vizeinket a szent-endrei sziget felső csucsa és Budapest között föllelhető folyamszakasz kavicsából vonhatjuk el, termelésünk nem lesz a mesterséges eljárásnál drágább, a költség azonban mindinkább szapo-

adni fog, s a megjelölt szakasz távolabb fekvő részeinek bekapcsolása a jelenlegi árat kétszeresre is emelheti. A megjelölt szakasz balparti ágának legizdusabb s igen tekintélyes részét, üzemben álló 240.000 köbméter szállításképessegig fejlesztendő ugynevezett káposztásmegyeri művel már lefoglaltuk s a jobb-ágban sem remélhetünk az ujlaki rendkívül szerencsés alakuláshoz hasonló föllelhetni, ugy hogy ily kedvező kihasználást szolgáltató kavicsagyakban többé nem igen daskalkodhatunk s ezért joggal következtethetünk oda, hogy vízünk ma a legolcsóbb s minden további építkezés csak drágítani fogja. Nálunk a víz drágulása — nem emésztvén föl a haszon egy részét — az adózás rohamos növekedését fogja maga után vonni.“

Ezeket mondja a volt vízvezeteki igazgató. És ez a jóslata be is teljesedett. A budai vízmű kibővítése elkerülhetetlenné lett s a vízvezeteki igazgatóság a tervek és költségvetés előterjesztésével kapcsolatban megmondotta, hogy az új budai vízmű nem lesz jövedelmező.

Igaz, hogy az ujpesti vízmű nem a káposztásmegyeri telepről látja el a községet, hanem új telepet épít, de ez nem sokat változtat a dolgon, mert kétségtelen, hogyha a főváros vállalná el az ujpesti vízszolgáltatást, annak kezelését és adminisztrációját a fővárosi polgárok adójából fizetett személyzet végezné, a mi a budapesti vízművek amugy is nagyon kétes jövedelmezőségét természetesen még csökkentené. Pedig a fővárosi vízmű ma is csak ugy tud jövedelmet kimutatni, hogy egy fillért sem fordít a bevételből leírásra. A budapesti vízmű falán az egyetlen vállalat a világon, a mely a leltárból és nem a jövedelemből ír le.

Kétségtelen, hogy Ujpest kedvezőtlenebb föltételek mellett a főváros ajánlatát sem fogadhatja el, mint a minő ajánlata már van. Ujpest elüljárósága által elfogadott ajánlat pedig kétségtelenül kedvez-

aránylag kevés lakása van. Ezzel tehát kétségtelenül olcsóbban kapja az újpesti polgárság a vizet, mint a budapesti. Újpest a víznyerő területért háromezer korona bért kap s ezenkívül a bruttó-bevételből 3 százalékot. Nem lehet komoly ok arra, hogy ugyan-ama kezelése mellett az újpesti fogyasztás arányát kisebbre becsüljük, mint a budapestit. Budapesten 1908-ban a fogyasztás fejenként és naponként 227 liter volt. Ha Újpesten csak 200 litert számítunk s 60.000 lakost s a 16 filléres alapdíj helyett a bevételt csak 14 fillérre tesszük, a bruttó-bevétel kerekszám-ban 600.000 korona, a mely után 18.000 korona a részesedés, a mely összeg a lakosság számával egy-nes arányban nő évről-évre. Ezt az összeget a fővárosnak is meg kell fizetnie és ezenkívül ingyen kell adnia a vizet korlátlan mennyiségben a tüzoltáshoz, az utcák és terek öntözésére, csatorna-öblítésre, sőt az összekötő vezetékét is a vízműnek kell díjtalanul megépítenie. Ez tehát a fővárosra jó üzlet nem lehet s ezeket az áldozatokat csak a fővárosi közönség ro-vására hozhatja meg.

Még meg lehetne érteni ezt a vállalkozást, ha a főváros azt mondhatná, a mit elmondhat a saját ter-ületén végzett vállalkozásokról, hogy ha a szerző-dés lejártáig nem is lesz nagyobb haszna, de ha amortizálta a befektetést, megmarad a vállalat. Azon-ban nagyon kétséges, hogy Újpest ötven év után is becsatolódik a fővárosba s kétségtelen, hogy Újpest a fővárostól is megköveteli, hogy ötven év után in-gyen és tehermentesen adja át neki a vízművet. Te-hát Újpest kapja meg a főváros pénzén épített víz-művet. Maga az előterjesztés is, a legvérmesebb szá-mítással, öt százalékos jövedelmezőséget tud kimu-tatni. Vajjon érdeke-e a fővárosnak, hogy a polgár-ság vagyonát idegenbe vigye olyan vállalkozásba, a mely a legoptimisztikusabb számítás szerint sem hozhat többet öt százaléknál, ellenben Budapesten, ha a számítások csak egy kicsit be nem válnak, a mindennapi vizet drágítja meg.

A közüzemeknek városi kezelését még meg le-het azzal okolni, hogy ha a vállalkozás nem is válik be egészen a háztartás javára, a mivel olcsóbb, az-zal a saját adózó polgárságának életfeltételeit kön-nyíti meg. De egy idegen városban való eikalandó-zásra még ezt az argumentumot sem hozhatják föl.

A fővárosnak csak egy érdeke lehet, hogy a mennyire módjában van, igyekezzék odahatni, hogy Újpestennek esetleges beolvasztása esetén az újpesti vízművet beilleszthesse a fővárosi vezetékbe. Ennek pedig egyszerű módja a megváltás biztosítása. Az a kudarc, a mely a fővárosi kölcsönkötvényt a héten a londoni aláírással érte, figyelmeztető lehet a fővárosra, hogy nem szabad elbiznia magát s nem sza-bad vakon beugornia kalandos vállalkozásokba. Na-gyon sok magánvállalkozást ölt már meg, hogy min-dent magához akart harácsolni. Ezt a veszedelmes játékot felelősséggel közvagyonból megcsinálni nem lehet.

zobb, mint a főváros vízdijszabályzata. Az alapdíj ugyanaz, de az egy-, két- és háromszobás lakások díja Újpesten fixirozva van. Minden háromszobás la-kás évenként 20 koronát fizet. Ezzel szemben Buda-pesten minden helyiség külön 3 korona 20 fillért. Tehát egy háromszobás lakás konyhával, előszobával és cselédszobával 19 korona 20 fillért fizet, de ha az éléskamra három négyszögméternél nagyobb, pedig az igazán nem nagy méret, akkor már 22 korona 40 fillért fizet Budapesten az a lakás, a mely Újpesten 20 koronát fizet. Ez a differencia nem lenne nagy, de Budapesten az udvar után is külön kell fizetni, még pedig burkolt udvar után négyszögméterenkint 4, burkolatlan után 2, és ha egy-két fa is van az ud-varon, négyszögméterenkint 12 fillért. Az újpesti ház-tulajdonos pedig az udvar után nem fizet külön. En-nek a különbségnek igen nagy a jelentősége Újpes-ten, a hol csaknem valamennyi ház földszintes és

		Iktatószám
Budapestre vonatkozó újságcikkek		
	Szerző	
	Cím	
	Forrás:	
(Hely)		
		(Idő)
		(Köt. v. fiz.)
Helyszám	Személy	Hely
		Idő
		Tárgy
		Oszályozás